N°. 118. **DE GRONDWET.** 185[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van [illegible] regels . . . . ƒ 1.00.
Voor [illegible] regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DINGSDAG 11 OCTOBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

BERIGT.

De Uitgevers vestigen de aandacht van den handel in het algemeen en van de lezers dezer Courant in het bijzonder op de rubriek »ADVERTENTIËN« in dit Dagblad geopend.

Overal in ons vaderland in aanzienlijken getale verspreid, beloven Advertentiën, in deze Courant tegen zeer billijken prijs geplaatst, door de duizende lezers, aan wie ze onder de oogen komen, de vruchten, welke men van Advertentiën verwacht.

Berigten van geboorte, huwelijk en overlijden worden door de uitgevers, gratis, in DE INDIËR opgenomen.

JOH. NOMAN EN ZOON.

De *Indépendance* van den 8sten October behelst een vertoog over de geruchten, die in omloop zijn gekomen wegens eene verkoeling, welke tusschen de Nederlandsche en Belgische regering zou hebben plaats gehad, ter zake van de Septemberfeesten, welke de eerstgemelde regering zou wenschen te zien afgeschaft. De *Indépendance* hecht aan die geruchten geenerlei gewigt; dat blad zou niet kunnen beseffen, dat de Nederlandsche regering thans bedenkingen tegen herinnerings-feesten zou opwerpen, welke sedert bijkans het vierde eener eeuw zonder eenige vertoogen harerzijds zijn gevierd. Het blad juicht het toe, dat sedert lang de meeste overeenstemming tusschen beide landen heerscht; dat door beide sedert lang begrepen is, dat elkanders belangen, uit een staatkundig en handels-oogpunt, medebrengen in onderlinge goede verstandhouding te blijven; dat sedert lang reeds naar die inzigten gehandeld is; en dat indien als waarborg daarvoor, de opoffering van de Septemberfeesten in Belgie had moeten geschieden, dit toch reeds voor jaren had moeten zijn gevraagd.

Het blad [illegible] viering van het feest van Belgie's [illegible] kwetsend voor iemand [illegible] strijd van 1830 en 31 van jaar tot jaar [illegible] dat men eigenlijk alleen het feit der verkondiging [illegible] onafhankelijkheid, van zijne vrije staatsinrigting [illegible] eene inrigting, welke sedert eeuwen het droombeeld van de Belgische gewesten was geweest, die onder vele andere regeringen gestaan hebben, doch zonder hun eigenaardig karakter te verliezen. In het feest der onafhankelijkheid, het blad herhaalt het, is niets stootends, niets krenkends voor eenigen vreemden staat gelegen; de begunstiging van het gevoel van nationaliteit is de pligt van elke regering, en daarom kan men het feest van den 21 September niet op een anderen dag verplaatsen. Het blad zegt ten slotte, dat de gevoeligheid der Nederlandsche regering, als zij bestaat, te begrijpen zou zijn, indien België ooit eene eigenlijke Nederlandsche [illegible] ware geweest; dat het hier twee landen geldt, die door staatkundige gebeurtenissen vijftien jaren vereenigd zijn geweest, doch reeds veel langer van elkander, door andere staatkundige gebeurtenissen gescheiden; dat indien men al de dagteekening der feesten wil veranderen, men de geschiedenis niet veranderen kan.

Met veel tact heeft de *Indépendance* de behandeling ontweken van het eigenlijke vraagpunt: in hoe ver de Fransche invloed werkzaam is, om Nederland van Belgie te verwijderen?

Dat ontwijken is te meer opmerkenswaard, als men let op de betrekking, die er bestaat tusschen *de Indépendance* en de Belgische Regering.

De *Zutphensche Courant*, in eene beoordeeling tredende van de discussiën, die in de Tweede Kamer over het adres van antwoord op de Troonrede hebben plaats gegrepen, zegt van de koloniale woordenwisseling het volgende:

»Zoo zijn onze koloniale belangen door vier mannen, die allen ze van naderbij gezien en gekend hebben, de heeren Stolte, Rochussen, van Hoëvell en de minister van Kolonien, ter tafel gebragt. Maar uit die woordenwisseling hebben wij weinig of niets geleerd, dat belangrijk was. Terwijl men aan den eenen kant een zwart tafereel ophing van den toestand van onze kolonien, heeft men aan den anderen kant dien toestand als bevredigend aangetoond; terwijl de eersten den tegenwoordigen Landvoogd een al te geïsoleerd standpunt verweten, hebben anderen hem geschilderd als een uiterst geschikt Landvoogd.

»Daargelaten de vraag, of het tot de bevoegdheid der wetgevende magt behoort, om een oordeel, hetzij goed- hetzij afkeurend, over het karakter en de handelwijze van een ambtenaar uit te brengen en of de heer Stolte zich niet had behooren te bepalen bij het bestrijden van het stelsel dat hij afkeurde, zonder den persoon van den Gouverneur-Generaal daarin te mengen; zoo komt het ons voor dat zelfstandigheid bij alle hooggeplaatste personen eene deugd, bij een Gouverneur-Generaal eene onmisbare vereischte is, en dat het gewis de schoonste lofspraak op den heer van Twist is, wanneer men de erkentenis der energie en kracht van zijn bestuur hem geen enkele daad van willekeur kan verwijten, maar zich moet bepalen tot de klagt, dat hij te weinig onder den invloed van zijne ondergeschikten staat. Menig staatsman zal den heer van Twist dat verwijt benijden.«

Naar het steeds meer schijnt te blijken, zijn de heer STOLTE, het *Goudsch Kronijkske* en de Inzender van de *Amsterdamsche* de eenige in het land, die in voortreffelijke hoedanigheden eene ondeugd vinden.

De heer D. P., — initialen te gunstig bekend, om aan hetgeen er door onderteekend wordt, gezag te kunnen ontkennen — levert in het *Weekblad van het Regt* een betoog over de door den Minister van Justitie benoemde commissie tot regeling van eene regterlijke organisatie, dat alhoewel meer uitgewerkt, nogthans geheel onze denkbeelden over deze zaak beaamt, zooals wij die in ons n°. 115 ontwikkelden.

In dit, allezins behartigenswaardig betoog lezen wij, o. a. het volgende:

Wij mogen niet ontveinzen, dat wij in de commissie het kamer-element wel wat minder sterk, de praktijk daarentegen wat sterker hadden wenschen vertegenwoordigd te zien.

Wij houden het voor schadelijk en verkeerd, aan de leden der kamer het ontwerpen op te dragen van wetten, die zij later als leden der kamer zullen moeten beoordeelen.

En wij gelooven niet aan de mogelijkheid, om inzonderheid over de behoeften en de gebreken der regtspleging te oordeelen, als men niet met eene grondige kennis en ondervinding, opgedaan in de behandeling van zaken en in het practisch leven, toegerust is.

Wat [illegible] echter zijn moge, met den maatregel zelven, hoezeer die [illegible] kan beproefd worden, zijn wij weinig ingenomen; omdat wij [illegible] geene gunstige uitkomsten van durven voorspellen.

Men weet het toch al te goed bij ondervinding, wat bij ons dat commissie-werk beteekent. Nooit nog heeft men er goede vruchten van beleefd, zelfs niet voor die onderwerpen, die bijzonder geschikt schenen, om op die wijze te worden behandeld.

Niet, omdat de commissien zelve de taak, die zij eenmaal aanvaard hebben, niet gewoonlijk ten einde brengen; maar omdat het, om welke reden dan ook, daarbij blijft. De commissie werkt, onderzoekt, rapporteert. Het verslag wordt gelezen, beoordeeld, goed of slecht bevonden; de commissie wordt bedankt, gecomplimenteerd, al of niet ontbonden; en . . . het verslag wordt in de kartonnen gelegd, begraven in de bureaux, en men verneemt er nooit meer iets van. *Requiescant in pace.*

Zoo is het gegaan met alle vroegere commissien. Is er reden om te veronderstellen dat het met deze anders zal zijn?

Volstrekt niet. Integendeel. Geen werk is minder geschikt voor eene commissoriale behandeling dan de regterlijke organisatie.

En waarom?

Omdat over geen onderwerp de gevoelens, en, zeggen wij het vrijmoedig, de plaatselijke en persoonlijke belangen meer uiteenloopen dan over dit. Ieder deskundige heeft daarover zijne bepaalde overtuiging, zijn gevestigd gevoelen, zijn vastgesteld plan, waarvan hij niet zoo gemakkelijk is af te brengen door redevoeringen en verhandelingen in groote, of door redeneringen en gesprekken in kleine vergaderingen.

Vestig maar eens het oog op deze commissie; en zeg ons, of het te voorzien en te verwachten is, dat b. v. de heeren GODEFROI en WINTGENS, wier beider meeningen uit vroegere handelingen bekend zijn, zich, zonder verloochening van beginselen of transactie, over de voorname grondslagen zullen verstaan?

Wij houden dat voor onmogelijk, niet alleen voor deze, maar ook voor de andere heeren der commissie.

En wat zal er dan gebeuren?

Of men zal aan den minister zeggen, dat men het niet eens kan worden, en daarna onverrigter zake naar huis worden gezonden.

Of, wat nog erger is, men zal door loven en bieden, door transigeren en dingen, een lappen-deken maken, een werk leveren, dat niemand bevredigen zal, omdat het zal zijn stelselloos, omdat het missen zal zelfstandigheid en eenheid; omdat het zal zijn te zamengesteld uit onvereenigbare bestanddeelen; omdat het zal zijn te voorschijn geroepen door een stuk van het ééne stelsel, en een stuk van het andere, en een stuk van allen te vereenigen tot een voor allen onaannemelijk en onbehagelijk geheel.

Maar nog iets. De minister van justitie is geen vreemdeling in Jerusalem. De minister van justitie is niet iemand, die in den blinde rondgrabbelt naar een onzeker doel, de minister van justitie staat niet alleen met afgetrokken en onbeproefde theorien. De minister van justitie is integendeel een practisch man, een oud voerman, die gedurende de beste jaren van zijn leven de zweep met kennis en beleid gevoerd heeft; die dus zeer goed weet, wat hij wil, wat hij voor goed, wat hij voor kwaad houdt.

De minister derhalve weet volmaakt goed, en het publiek weet het ook, welke de *grondslagen* zijn, die hij voor goed houdt. Hij behoeft die dus van geene commissie te vernemen.

Die grondslagen zijn kort en duidelijk uiteengezet in het bekende verslag aan den Koning van den 13 November 1848, door den tegenwoordigen minister van justitie onderteekend, medegedeeld in *Weekblad* n°. 966.

Is het nu te verwachten, dat die grondslagen ook zijn zullen die, welke door deze commissie zullen worden voorgesteld en aanbevolen?

Zoo ja: waartoe zal dan dit gansche werk dienen? Immers tot niets, dan tot noodeloozen omslag en tijdverlies.

Maar zal het wel zoo zijn?

Wij gelooven dit in ernstigen twijfel te mogen trekken; en het er voor te mogen houden, dat de commissie, immers hare meerderheid, omtrent de hoofdpunten, nagenoeg in alles, van den minister in gevoelen hemelsbreed zal verschillen.

Wij willen slechts wijzen op twee punten. De minister is een verklaard tegenstander van het appel in strafzaken, en van de cassatie in burgerlijke zaken. Wij gelooven dat het wel nagenoeg zeker is, dat de meerderheid der commissie zich, in strijd met de geopenbaarde meening van den minister, zal verklaren voor deze beide instellingen.

En wat zal er in dat geval gebeuren?

Zal de minister zijne overtuiging opofferen aan die van de commissie?

Maar is het dan te verwachten, dat de minister aan de Staten-Generaal eene wet zal voordragen, met welker *grondslagen* hij zich niet kan vereenigen? Of zal de minister zijn ontslag nemen, ook vóórdat het gebleken is, dat de meerderheid der Kamer zijne inzigten niet deelt, alleen omdat eene commissie hem adviezen geeft, waarnaar hij gelooft zich niet te moeten gedragen? En waartoe zou zelfs dat leiden? En wat, indien later bleek, dat de Kamer het eens was met den vertrokken minister, en niet met de commissie?

Of wel zal, in dat geval, de minister het verslag en de voorstellen der commissie voor kennisgeving aannemen, en zijne eigene inzigten volgen? Maar nog eens, waartoe dan al die noodelooze omslag en arbeid?

Wij gelooven, om alle deze redenen, dat de geheele maatregel geene andere gevolgen zal hebben, dan tijdverlies en voortduring van den provisioneelen en daarom alleen doodelijken toestand en meerdere verwarring.

»Het liberalisme en het protestantisme zijn onvereenigbaar«, wordt in *de Nederlander* gezegd.

Deze stelling is onzin.

Elk *echt* Protestant is liberaal, omdat de waarheid hem heeft vrijgemaakt.

Het ware Christendom is het liberalisme bij uitnemendheid.

Het ware liberalisme eerbiedigt ieders regten; gelijk het getrouw is aan zijne pligten.

Dat is niet het *kerkelijk* liberalisme van onzen tijd.

Er is verschil tusschen ons *politiek* liberalisme, — dat het verband erkent tusschen gezag en vrijheid, — en het *protestantsch-kerkelijk* liberalisme, dat tot despotisme leidt.

Wij zijn tot bewijsvoering gereed.

»De Natie heeft eene staatkundige en eene kerkelijke »zijde, een staatkundig en een kerkelijk karakter.«

De Natie bekwam in haar staatkundig karakter een groot deel

in de keuze harer vertegenwoordigers;
in de behartiging der openbare belangen;
in de vrijheid om zich te vereenigen;
in de vrije uitoefening van het ouderlijk gezag;
in de onbelemmerde beoordeeling der openbare aangelegenheden.

De Natie werd of bleef in haar protestantsch-kerkelijk karakter uitgesloten van
eenigen invloed op de keuze harer kerkbesturen;

eenige deelneming aan kerkelijke belangen en aangelegenheden;

[illegible] op de handhaving van het [illegible] de hoofdzaak en het wezen der gezindheid betreft;

[illegible] middel tot wering [illegible] kerkelijke oligarchie.

In haar staatkundig karakter zag de Natie de regten van het Volk in verband gebragt tot de pligten der Overheid, of wel de regten der Regering getemperd door de magt der Volksvertegenwoordiging. Op protestantsch-kerkelijk gebied werden de regten en vrijheden der kerkelijke Overheid uitgebreid, — bleef onbepaalde vrijheid voor de leeraren door kerkelijk gezag gewettigd en het regt der gemeenten miskend.

Eene kerkelijke beweging, door naijver opgewekt en door godsdiensthaat aangevuurd, kon op het gebied van *den Staat* niet buiten invloed blijven.

Het liberalisme van den Staat bleef buiten invloed op de Kerk „omdat door haar het eigenaardig karakter „van het protestantisme werd miskend en onderdrukt.“

Het strookte geenszins met het karakter van een vrijzinnig ministerie, om zich in kerkelijke bewegingen te mengen, ook dan, wanneer het zag, „dat de gemeente „in [illegible] belangen door de kerkelijke over„heid werd gedwarsboomd.“

De bescherming en ondersteuning van den Staat grenst zeer naauw aan het *jus in sacra*.

Het beginsel van het protestantisme is absolute scheiding van Kerk en Staat.

De bescherming van den Staat kan alleen worden verleend, wanneer die door de wettige kerkelijke overheid wordt ingeroepen.

De Kerk behoort haren steun in zich zelve te bezitten, — het leunen op den Staat maakt beider toestand hagchelijk.

Het Protestantisme in Nederland openbaart de krankheid, waaraan het lijdt en die ook de staatkundige zijde der Natie aandeed, waardoor beroering op staatkundig gebied ontstond.

„Een kleurloos en krachteloos protestantisme is on„vermogend, om zijne eigene belijders als Christenen „te doen kennen en onbekwaam om aan anderen de „vereischte veerkracht in te boezemen.“

De orthodoxe rigting heeft zich van dat onvermogen en die onbekwaamheid op kerkelijk gebied bediend [illegible] de beroering op staatkundig gebied, [illegible] [illegible] [illegible] zoo zij al niet door haar is voorbereid of uitgelokt.

De Nederlander schrijft in N° 1006: „Over 't alge„meen blijkt het, dat de ultramontaansche en vrijzinnige „Christenen *over den gang der zaken zeer te vreden zijn*.“

Voorzeker *tot nog toe* is er voor de constitutionele partij over *de daden van het tegenwoordig Ministerie* geene groote reden tot bezorgdheid: de tegenovergestelde rigting„ is immers nog niet geopenbaard?

De invloed der anti-revolutionaire partij wordt, zoo mogelijk, onschadelijk gemaakt.

Men wacht zich, om buiten het door het vorig Ministerie gebaande spoor te treden.

Men tracht zelfs den schijn van reactie te vermijden.

De verklaring van 26 April is, na den afloop der verkiezingen, meer en meer ter zijde gelegd en geignoreerd.

De rigting van het Ministerie verdient geene bestrijding van de zijde der constitutionele partij, zoo zij in dat spoor blijft.

[illegible] bestrijding is niet afhankelijk van *personen*, maar van *daden*.

De oorsprong van het Ministerie alleen levert ons, naar een bekend spreekwoord, een geringen waarborg van duurzaamheid [illegible] *vertrouwen*.

Buitenland.

ENGELAND.

De admiraliteit heeft depêches van den commandant M'Clure ontvangen, die in December 1849, aan boord van den *Investigator*, tot opsporing van kapt. John Franklin, was afgezeild. Ofschoon nopens de expeditie van laatstgemelden beroemden landontdekker geen spoor hoegenaamd was gevonden, en men dus aan zijn lot naauwelijks meer twijfelen kan, zoo zijn de nu ontvangen depêches van groot belang voor de zeevaartkunde. Kapt. M'Clure heeft de *noordwestelijke doorvaart*, na het doorworstelen van de grootste moeijelijkheden, volbragt, eene doorvaart, waarnaar drie of vier eeuwen gezocht werd. Hij heeft zijne berigten gezonden uit de baai van Mercy (Behrings-eiland), en zijn van April ll. gedagteekend. Hij had geen man der equipage verloren, en een volksstam gevonden, die zeer verwonderd was de Europeanen voor het eerst te zien; die lieden ontvingen de reizigers met veel gastvrijheid.

— Er heeft weder eene droevige ramp plaats gehad door het vergaan van een schip met landverhuizers. De *Annie Jane*, welk vaartuig den 9 Sept. met 450 landverhuizers uit Liverpool was vertrokken, is den 28 Sept. op de kust van het eiland Barra gestrand. Het schip was door den zwaren storm op zee overvallen en teruggeslagen, waardoor het op een der Hebridische eilanden was verdreven. Van de schepelingen zijn er 348 verdronken, en 102, waaronder de kapitein, gered; deze hebben het eiland [illegible] bereiken.

FRANKRIJK.

Een ministerieel blad spreekt ten stelligste tegen, dat de Fransche regering voornemens zou zijn het bezettingsleger te Rome te vermeerderen. — Ook wordt tegengesproken, dat de regering een generaal naar Turkije zou afvaardigen, om het leger aldaar op beteren voet te brengen.

SPANJE.

Men verzekert, dat de zamenroeping van de Cortes tegen den 19 November bepaald is; ofschoon over het juiste tijdstip nog twijfel bestaat, houdt men het er voor, dat de bijeenroeping in beginsel beslist is.

De Koningin heeft haren kerkgang gedaan, die vóór de bevalling gebruikelijk is.

SARDINIE.

Ook hier te lande zijn de invoerregten op de granen verminderd; alsmede de vrachten van den vervoer op de spoorwegen verlaagd.

TURKIJE.

Van alle zijden loopen thans weder vredelievende tijdingen over het Oostersche vraagstuk in. Reeds sedert een paar dagen merkte men in de Fransche en Engelsche bladen eene verandering van toon op, doch uit Weenen luidden de berigten nog eenigzins onrustwekkend. Thans heerscht ook in die een geruststellende geest, zoodat allerwege de beurzen weder rijzende zijn en blijkbaar van den schrik bekomen, welke aldaar verleden week heeft bestaan.

De ministeriële bladen in Frankrijk en Engeland hebben vele redeneringen gegeven, waarin hoofdzakelijk wordt aangewezen: dat eene vredelievende regeling van de zaak nog altijd onder de mogelijkheden ja, waarschijnlijkheden behoort, en dat, in geval er al oorlog tusschen Rusland en Turkije uitbrak, daarvan nog geen algemeene krijg het gevolg zou moeten zijn, en men slechts een strijd tusschen twee landen op een beperkt oorlogstooneel zou zien.

Daarenboven is den [illegible] vergadering door de ministers gehouden, waarvan sedert eenige dagen was gewag gemaakt. De zitting heeft vier uren geduurd en de uitslag daarvan moet geweest zijn, dat de ministers *eenstemmig* besloten hebben, dat men alle middelen moest uitputten, om langs eenen vredelievenden weg tot vereffening van het geschil te komen. Eerst in geval alle middelen vruchteloos mogten zijn, zou men tot krachtiger maatregelen komen. Men ziet, dat het er verre af is van het uitzenden van de vloten uit het Kanaal, waarvan verleden week met zooveel ophef is melding gemaakt, ofschoon men al spoedig vernam, dat er tegenbevel was gezonden. De vertoogen in het invloedrijke blad de *Times* komen daarop neder, dat de zaak van gedaante veranderd is door de vredelievende taal, welke de keizer van Rusland te Olmutz gehouden heeft, dat die monarch zich alsdoen bereid heeft verklaard tot het geven van eene uitlegging aan zijne vordering, welke met der daad met die, door de mogendheden verlangd, zou overeenkomen, en de zaak, zoo als de *Times* zegt, zou terugbrengen tot een ligt verschil van woorden, waarvoor het de moeite niet waardig zou zijn, den vrede der wereld te schokken. Dat blad acht het verder pligt voor de eer der diplomatie [illegible] [illegible] Rusland, nu het eenigermate [illegible] den weg daartoe niet moeijelijk te maken, daar de hoofdzaak in dit geheele vraagstuk is gelegen in het behoud van Europa's vrede en staatkundig evenwigt en van Turkije's onafhankelijkheid.

Dat blad spreekt ook van depêches uit Londen, welke met het engelsche schip *Triton* den 26 te Konstantinopel moeten zijn aangebragt, en welke allezins geschikt waren om den oorlogzuchtigen geest aldaar wat te bekoelen, en het geloof, dat de wereld de Britsche staatslieden zal toejuichen, die, ondanks alle verwijten van enkele krijgszuchtige lieden, die de gevaren van eenen wereldschok niet schijnen te berekenen, het groote doel, den vrede, blijven voor oogen houden.

Vrijdag avond heeft er te Londen eene talrijke vergadering plaats gehad, onder voorzitterschap van lord Dudley Stuart, en in het bijzijn van Sir Ch. Napier, de heeren Blackett, Urquhart, professor Newman en anderen, die om hunne bestrijding van Rusland bekend zijn, en die verscheiden besluiten eenstemmig hebben aangenomen, alle de strekking hebbende om de houding van het Britsche ministerie in de Oostersche zaak af te keuren, Rusland en Oostenrijk voor te stellen als het op de vrijheden van alle volken toe te leggen en het evenwigt van Europa door den aanval tegen de Porte te willen verbreken. Sir Ch. Napier hield nog de gematigdste taal. Onbevooroordeelde toeschouwers willen echter dat de geestdrift te dezer vergadering wat kunstmatig was, of wel dat de vrees van het Londensch publiek voor oorlog werkelijk na de jongste verklaringen in den *Times*, zeer geweken was, waardoor de evengemelde vergadering niet dien invloed meer uitoefende, welken zij nog verleden week zou hebben gehad. Daarenboven merkte men er geen staatsman of parlemenslid in op, die bij het publiek genoegzaam vertrouwen heeft ten aanzien van onvoor[illegible] ingenomen, grondige beschouwing. Eerst indien de zaken van Turkije weder een minder vredelievend aanzien kregen, zou de hier gevoerde hevige taal eenigen weerklank kunnen hebben.

De ministers in Engeland verwachten duidelijk andere tijdingen uit Konstantinopel, om tot iets beslissends te besluiten.

Over Weenen heeft men berigten uit de Turksche hoofdstad van den 30 Sept., volgens welke de groote raadsvergadering wel tot den oorlog besloten had, doch de Sultan dit besluit nog niet had bekrachtigd. Men meende echter wel, dat [illegible] zou volgen en dat zelfs de stukken deswege werden opgemaakt. De vraag is of de jongste berigten uit Engeland daarop geen invloed zullen uitoefenen, daar het der Porte meer en meer blijken moet, dat de bescherming van dit land van zeer beperkten aard is, en het in eene botsing met Rusland eigenlijk alleen zou staan, als wanneer de uitslag niet twijfelachtig kan zijn.

EGYPTE.

De onder-Koning heeft, ingevolge de vertoogen van de vreemde consuls, het besluit betrekkelijk het verbod van den uitvoer van granen althans tot den 30 Nov. aanst. buiten werking gesteld.

CHINA.

Men verzekert, dat de opstandelingen zich weder van eene aanzienlijke stad hebben meester gemaakt en Peking meer en meer bedreigen.

— Het gerucht wil, dat de keizer, welligt in zijn benarden toestand, aan Rusland [illegible] de vaart op de rivier Amoor heeft ingewilligd. In geval zich dit gerucht bevestigt, dan zou Rusland toegang tot de drie Mantchour-gewesten krijgen en daardoor den weg naar Kampschatka en de andere Russisch-Amerikaansche bezittingen wel met twee derden bekorten.

Men weet, dat de Russische regering van het hof van [illegible] bekomen heeft, om eene westelijke markt aan de [illegible] ter plaatse alwaar de rivier in de Chineesche bezittingen van [illegible] welke een groot voordeel oplevert, daar die in regtstreeksche gemeenschap met Tobolks en Oostelijk Siberië is.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Thans heeft het licht gezien het Voorloopig Verslag over het wetsontwerp, regelende de vordering van inkwartiering, het onderhoud van krijgsvolk, enz. [illegible] leden hebben slechts 26 deel genomen aan het onderzoek, dat o. a. den volgenden uitslag heeft opgeleverd.

Vele leden [illegible] met het beginsel, waarvan de Regering [illegible] zamenstellen dezer wet is uitgegaan, [illegible] vereenigen. Zij hielden het daarvoor, dat de regeling, ten minste in hoofdtrekken, der verpligting van de ingezetenen tot het gedoogen van inkwartiering en tot het doen van verstrekkingen voor 's Konings legers en vestingen niet aan het uitvoerend gezag moest worden overgelaten, maar tot de taak der wetgeving behoort, zonder dat daarop eene andere uitzondering kan worden toegelaten, dan die van het bepalen van den voet der schadeloosstelling. Naar het oordeel van een deel dezer leden was dit punt door het 2de lid van art. 187 der Grondwet vrij duidelijk uitgemaakt. Doch ook diegenen hunner, welke in het aangehaalde grondwets-artikel ten deze geen stellig voorschrift vonden, achtten eene wettelijke regeling van geheel dit onderwerp, met de aangeduide beperking, grondwettig allezins geoorloofd en tevens, niet alleen in het belang der ingezetenen, maar ook in dat der Regering, wenschelijk en noodzakelijk.

Tegenover het aangeduide gevoelen stond dat van verscheidene andere leden, naar wier oordeel de regeling der verpligting tot het gedoogen van inkwartiering enz. in vredestijd, aan het uitvoerend gezag is overgelaten, terwijl de wetgever alleen is geroepen om de uitzondering omtrent de schadeloosstelling voor tijden van oorlog te regelen. De juistheid dier opvatting scheen vooral daaruit te blijken, dat in het 3de lid van artikel 187 der Grondwet de wordt overgesteld aan *de reglementen*, waarvan het 2de lid spreekt.

Eenige andere leden beschouwden de zaak nog weder [illegible] van de beide medegedeelde gevoelens afwijkend [illegible] Zij waren niet vreemd van het denkbeeld, dat de Grondwet door alleen van eene wet op het behandelde onderwerp

tijden van oorlog te spreken, in vredestijd eene regeling daarvan door het administratief gezag had gewild; maar zij meenden tevens, dat die Grondwet meer bepaald de *verpligting*, tot het doen der hier bedoelde verstrekkingen op de gemeenten had doen rusten, en ofschoon de *bevoegdheid* erkennende om ook bijzondere personen daarmede te bezwaren, echter tegen dezen geene middelen van bedwang op het oog had gehad. Aan den anderen kant begrepen zij, dat de Grondwet eene wet op dit onderwerp ook voor vredestijd niet verbood. Op de verzekering der Regering, dat de bestaande bezwaren, met welke men nogtans gaarne meer in de bijzonderheden bekend wenschte te worden gemaakt, anders niet wel uit den weg te ruimen waren, gevoelden zij zich niet ongeneigd, tot eenige wettelijke regeling omtrent dit onderwerp [illegible] in de stelkling der thans voorgedragene [illegible] vereenigen. Wierd de bevoegdheid tot het opleggen van inkwartieringen en verdere verstrekkingen ook aan bijzondere personen bij de wet toegekend, dan [illegible] uitvoering der daartoe betrekkelijke maatregelen op requisitie van het Departement van Oorlog, toch alleen aan het burgerlijk gezag worden toevertrouwd. Het beginsel moest zijn, de gemeenten in de eerste plaats voor alles te laten zorg dragen, niet dan bij volstrekte noodzakelijkheid de hulp van particulieren in te roepen, en de burgerlijke besturen, met uitsluiting van de militaire bevelvoerders, met de opvordering en uitvoering te belasten. Aan deze leden toch kwam de veronderstelling van botsingen tusschen het burgerlijk gezag en de militaire bevelvoerders, waarvan bij deze wet eenigermate wordt uitgegaan, vooral in vredestijd, aan te druischen tegen alle gezonde beginselen van staatshuishouding. De zelfs kortstondige ter-zijde-stelling van het eerste, om het door de laatsten, die dan toch soms niet dan subalternen zouden zijn, te vervangen, scheen hun toe met alle denkbeelden van goede regering te strijden.

In eene der Afdeelingen heeft men algemeen bevreemding aan den dag gelegd, dat eene wet als de tegenwoordige, die dan toch geenszins enkel bepalingen bevat, uitsluitend tot den werkkring van het Departement van Oorlog betrekkelijk, maar integendeel door de Grondwet gewaarborgde, heilige regten der ingezetenen betreft, blijkens de onderteekening der Memorie van Toelichting, alleen van den Minister van Oorlog is uitgegaan. Men zou het eigenaardig geacht hebben, dat in eene wet van dezen aard meer bepaald ook de Minister van Justitie en tevens die van Binnenlandsche Zaken betrokken ware. Waar het de uitlegging en toepassing van gewigtige artikelen der Grondwet geldt, schijnt vooral van de medewerking van den eerste dier beide Ministers te moeten blijken.

Vrij algemeen werd de aanmerking gemaakt, dat de voorgedragene wet niet wel als volledig kon worden beschouwd, omdat de regeling van het onderwerp voor tijden van oorlog, zoo als die volgens het laatste lid van art. 187 der Grondwet gevordert wordt, daarin geheel ontbreekt. Verscheidene leden hadden zich te meer over die weglating verwonderd, omdat de vroeger ingediende wets-ontwerpen van dezen aard uitzonderingen voor tijden van oorlog hadden ingehouden. Die wets-ontwerpen hadden trouwens den naam gedragen van tot uitvoering van art. 187 der Grondwet te strekken; terwijl thans in het ontwerp nergens van dat grondwets-artikel melding werd gemaakt, zoodat het wel eenigermate [illegible], als of men van regeringswege [illegible] van het laatste lid daarvan [illegible]

Nog in een ander opzigt werd het tegenwoordig wetsvoorstel door sommige leden onvolledig [illegible] den, dat daarbij in het belang der ingezetenen [illegible] zonderingsbepalingen moesten worden gemaakt, [illegible] dat in huizen, waar zich zieken of kraamvrouwen bevinden, geene manschappen worden ingekwartierd; dat voor het vervoer van troepen als anderzins geene beurtschepen of stoombooten worden gerequireerd op een oogenblik, dat deze voor het onderhouden der gemeenschap tusschen de eene plaats en de andere noodig zijn, en dergelijke. Daartegen werd echter aangemerkt, dat, in het stelsel der Regering en in dat der leden, die dit met haar eens waren, zulke bepalingen uitsluitend in de reglementen op de inkwartiering en de militaire transporten eene plaats behooren te vinden.

„Ten aanzien van den tekst van het wetsontwerp zijn eenige [illegible] eenigen, als ondergeschikt aan uit hun hoofddenkbeeld werden voorgedragen.

Zoo zijn verscheidene leden bij art. 2 teruggekomen op het reeds vroeger aangeduid bezwaar, dat de vordering zou kunnen geschieden door den militairen gezag- of bevelvoerder. Die krijgsman kon zijn van lageren rang en uit het gebruik der hem toegekende magt zouden, vooral ten platten lande, groote ongelegenheden voor de inwoners kunnen voortvloeijen. Men moest daarbij niet vergeten, dat het hier niet enkel het onder dak brengen der manschappen, maar ook het vorderen van middelen van vervoer gold; bij welk laatste slechts hoogst zeldzaam zulk een dringende haast kan bestaan. Te meer meende men zich tegen de regtstreeksche inmenging van den militairen bevelvoerder te moeten verklaren, omdat men zich niet kon voorstellen, dat daarvoor in tijd van vrede noodzakelijkheid bestond. Het liet zich niet aannemen, dat de Commissaris des Konings of de burgemeester der gemeente weigeren zou, aan eenige wettige aanvrage te voldoen. De onderstelling, dat geen vertegenwoordiger van het burgerlijk gezag in eene gemeente zou te vinden zijn, streed met alle denkbeeld eener welgeordende regering en met de uitdrukkelijke bepalingen der gemeentewet. Was er weigering, dan zou deze wel altijd op goede gronden steunen, en zou, zonder dat de militaire bevelvoerder dadelijk de plaats van den burgemeester behoefde te vervangen, altijd wel gelegenheid tot een beroep op den Commissaris des Konings in de provincie zijn. Men beriep zich daarbij op het geval, dat een transport moest gedaan worden, en dat de burgemeester de papieren, die de militaire bevelvoerder bij zich heeft, niet in zoodanige orde vindt, dat hij zich bevoegd acht, den last aan de inwoners op te leggen. Zou het in zoodanig geval niet onredelijk zijn, dat de militaire bevelvoerder terstond in de plaats van den weigerachtigen burgemeester kon treden?

Ook behoorde eene straf te worden bepaald tegen den militairen bevelhebber, die vorderingen doet zonder daartoe bevoegd te zijn. Zoo als de wet nu lag, bestond er minder waarborg, dat zoodanig bevelhebber door de verdiende straf getroffen zou worden.

Ten aanzien van art. 3 is de vraag gerezen, hoe men de bepaling, dat ten koste der nalatigen of weigerachtigen in al het benoodigde zal worden voorzien, in kleine, onvermogende gemeenten in toepassing zal brengen. De gemaakte kosten zullen daar toch niet ligt op de inwoners kunnen worden verhaald. — Te gelijk is de vraag behandeld, of aan de weigerachtigen straf zou kunnen worden opgelegd. Men vermoedde dat de Regering in het denkbeeld verkeerde, dat de bepalingen der wet van 6 Maart 1818 (*Stbl.* n°. 12) in het bedoelde geval zouden in te roepen zijn. Was die onderstelling juist, dan meende men [illegible], dat de strafbepalingen der wet van 1818 alleen [illegible] van reglementen of maatregelen van algemeen bestuur, niet zoo als hier het geval zou zijn, voor de overtreding eener wetsbepaling kunnen gelden. — Andere leden wilden dit geheele bezaar niet geopperd hebben, daar zij geene strafbepaling tegen de overtreding van het artikel noodig keurden. De daarbij verordende maatregelen waren, zeiden zij, op zich zelve reeds eene genoegzame straf.

Enkele leden betwijfelden, of zoodanige soort van parate executie, als waarvan bij art. 4 sprake is, anders kan worden gedoogd, dan uit kracht van poenale bepalingen, door den regter toe te passen. Weder anderen verzetteden zich niet tegen deze soort van parate executie; maar stonden er zeer op, dat deze niet anders zou mogen plaats hebben dan door of van wege het gemeentebestuur, met uitsluiting van de militaire bevelvoerders. Hunnes inziens was hier wel voor de belangen van het Departement van Oorlog gezorgd; doch geenszins voor die der ingezetenen, welke tegen magtsoverschrijding moesten worden beveiligd. In hun oog baatte de kennisgeving aan het Departement of liever aan den Minister van Oorlog weinig, omdat deze in den regel steeds gezind zou zijn, om aan zijne ondergeschikten de hand boven het hoofd te houden.

Meer algemeen is de twijfel geopperd, of de hier voorkomende bepaling wel de waarborgen aanbood, volgens art. 158 der Grondwet met opzigt tot het zijns ondanks binnentreden in de woning eens ingezetenen gevorderd. Eensdeels kan men naauwelijks zeggen, dat de *vormen*, waaronder het binnentreden mag plaats hebben, hier [illegible] zijn; anderdeels is de *magt*, die last tot het binnentreden geeft, niet genoegzaam aangewezen. Het laat zich toch, meenden sommigen, niet wel volhouden, dat de militaire bevelvoerder eene zoodanige *magt* is, als waarop de Grondwet heeft gedoeld. Dit laatste bezwaar scheen te meer te moeten wegen, omdat de militaire bevelvoerder, waarvan in art. 4 sprake is, zelfs kon zijn beneden den rang van luitenant. Volgens het vroegere wets-ontwerp op de inkwartieringen enz. kon dit het geval niet wezen, vermits de Regering daarin, ten gevolge der bedenkingen van de zijde der Kamer, de bepaling had opgenomen, dat het binnentreden in de woning niet kon plaats hebben, dan op last en [illegible] van eenen militairen officier. [illegible] verklaard [illegible] regtstreeksch [illegible] wilden uitsluiten, konden zich niet voorstellen, dat onder de werking der gemeentewet ooit, ten minste in vredestijd, aan het afdwingen van den door- of overtogt behoefte zou kunnen zijn. De kwartiermakers konden, naar hunne meening, steeds tijdig genoeg voorop worden gezonden, om het hoofd van het gemeente-bestuur op te zoeken en hem de ontvangene bevelen mede te deelen. Van de andere zijde herhaalde men, dat hier enkel aan een maatregel van voorzorg voor het geval van onwil te denken was, en dat dit geval dan toch [illegible] Nog veel minder mogt dat [illegible] paald punt, waar aan hunne tegenwoordigheid dringende behoefte kon bestaan, noodeloos worden vertraagd.

's Gravenhage, 10 October.

Bij Koninklijk besluit van den 3den October zijn vernietigd twee besluiten van den raad der gemeente SLOTEN (prov. *Noord-Holland*), in zijne vergaderingen van 8 September 1852 en 12 Januarij jl. genomen. De grond voor die vernietiging is, dat in die vergaderingen, de rekening van het algemeen armbestuur opgenomen zijnde, 3 van de 7 aanwezige leden van den Raad zich bij de stemming hebben verwijderd, als zijnde leden van het armbestuur en dat telkens de stemmen van de 4 overige leden gestaakt hebbende, de rekening als goedgekeurd werd verklaard, hetgeen in strijd is met het 3de lid van art. 50 der gemeentewet.

— Voorts is bij Koninklijk besluit van 4 October, een besluit van den raad der gemeente STAD DELDEN, vernietigd. De grond waarop deze vernietiging rust is, dat de raad beslist heeft in zijne vergadering van 14 September jl., dat een der raadsleden, die op den eersten Dingsdag in September moest aftreden, doch als zoodanig op 19 Julij jl. werd herkozen, zijne betrekking van wethouder, zonder nadere benoeming kan blijven waarnemen, hetgeen in strijd is met de art. 79, 87, 38 en 39 van de gemeentewet.

Z. M. heeft tot Grootkruizen van de orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd den graaf Zakrewsky, Gouverneur-generaal van Moskou; graaf Peroffskij, minister der Apanages van den Keizer aller Russen en prins Sergu Galitzin, en voorts tot ridder dier orde, kapitein Pratassoff, adjudant van den veldmaarschalk prins van Warschau.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam, zijn aangegeven op 7 Oct. 7 choleralijders, 4 herstelden en 8 overledenen, en den 9 October: 8 cholera-lijders, 8 herstelden en 5 overleden.

Op den 7den dezer werd te *Utrecht* de laatste hulde bewezen aan het stoffelijk overschot van den heer mr. J. Hora Siccama, Griffier van het Hoog Militair Geregtshof, mededirecteur van het prov. Utrechtsche Genootschap, lid der Maatschappij van Nederl. Letterkunde te Leyden, enz., in den ouderdom van 61 jaren overleden.

Wij vermeenen met zekerheid te kunnen mededeelen, dat de directie der Nederlandsche Rijn-spoorweg Maatschappij, in aanmerking genomen hebbende *de buitengewone duurte der levensmiddelen*, het gunstige besluit heeft vastgesteld, de wachters en verdere arbeiders in dienst bij den spoorweg, gedurende de aanstaande winterdienst, het door hen genoten wordende *zomerloon* te doen behouden. *U. C.*

Men schrijft uit het *Nieuwe Diep*, van den 7den dezer, dat het in de haven aldaar liggende Amer. schip *Michael Angelo*, kapt. Sears, met landverhuizers naar Amerika bestemd, bevel heeft ontvangen om te Wieringen quarantaine te gaan houden, omdat aan boord van dat vaartuig zeer vele en dagelijks sterfgevallen plaats hadden en zich bij de aangetasten de kenteekenen van de cholera openbaarden.

Op den 7den heeft achter *Texel* het volgende ongeluk plaats gehad. Vijf mannen in eenen sloep, die een door hen gekochte wrak gingen sloopen, zijn met hun vaartuig omgeslagen, zoodat drie hunner hunnen dood in de golven vonden en de twee overigen met levensgevaar gered werden.

Men schrijft uit *Arnhem*, dat aan den Rijn-spoorweg met kracht wordt gearbeid; in het zoogenaamde [illegible] is men bezig met het opkruijen van den [illegible] het heiwerk voor de funderingen der [illegible], terwijl men ook aan de werken [illegible] over den IJssel bezig is. [illegible] der minvermogende volksklasse [illegible] der levensmiddelen, [illegible] alles behalve gunstig.

De officier van Justitie te ALKMAAR heeft berigt, dat van het op 14 Sept. jl., op de Noorder-Haaks voor Texel gestrande Fransche brikschip, *bij* of *na* het bergen der lading, onder meer andere voorwerpen ongeveer 1400 blikken doozen vermist zijn, gevuld met in olijfolie gelegde sardijnen, afkomstig van het huis Marquet Jeune, te Port Louis (Morbihan), waarover de vice-consul van Frankrijk zich te regt heeft beklaagd.

Men schrijft uit ZWOLLE, dat eenige werkbazen, die daar ter stede eene verhooging van 10 cents [illegible] aan hunne arbeiders hebben toegestaan, verklaard hebben, dat indien niet alle werkbazen [illegible], zij de [illegible] die [illegible] daarop [illegible] 100 werklieden naar vijf werkbazen, die nog geene verhooging hadden gegeven en deden in beleefde bewoordingen hun verzoek. De geheele vergadering liep zeer rustig af en ging ten 9 ure uiteen, zonder iemand eenige beleediging of bedreiging te doen.

In het cholera-hospitaal te Amsterdam zijn op 9 Oct. ingekomen 1 lijder, hersteld 3, overleden 1, in behandeling gebleven 26.

Buiten het hospitaal zijn bij de cholera-commissie aldaar aangegeven van 7 tot 8 October, 2 lijders en overleden 2.

Op den 6den dezer is door den Raad van [illegible] *Gorinchem* besloten, dat de gewone kermis [illegible] zou plaats hebben. In het houden van [illegible] en beestenmarkt is echter geene verandering gebragt.

Men meldt uit *'s Hertogenbosch*, dat op den 7den dezer met de Stoomboot naar Rotterdam vertrokken

zijn een 70tal uit de Meijerij herkomstige landverhuizers, bestemd naar Noord-Amerika.

Op den 7den promoveerde aan de Hoogeschool te *Utrecht*, tot doctor in de wis- en natuurkunde, de heer A. Heynsius, van Moordrecht, na verdediging zijner dissertatie *de corporibus albuminosis*.

× Onze Correspondent te Assen schrijft ons: H. H. Gedeputeerde Staten hebben de vastlegging der honden bevolen te Smilde, Norg, Vries, Gieten, Anlo, Rolde, Westerborg en Beilen, ter zake dat zij hebben kennis gekregen dat te Assen de hondsdolheid zich heeft vertoond. Ook hebben zij bekend gemaakt, dat de besmettelijke longziekte in dit gewest is uitgebroken, en wel is ontstaan onder het rundvee van zekeren Arent Engels, veehouder te Nijeveen.

— Men verneemt dat de graaf L. N. van Heiden Reinesein, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich als zoodanig aan eene herkiezing zal onderwerp uithoofde zijner herbenoeming als kantonregter te Assen.

— De heer Mr. C. J. L. Kniphorst, onlangs geïnstalleerd als Raadsheer in het Prov. Geregtshof van Drenthe in plaats van den overleden Raadsheer Mr. J. Walraven, heeft dien ten gevolge zijn ontslag genomen als lid der Provinciale Staten, die daardoor een kundig, ijverig en liberaal lid verliezen. Ook de heer H. C. Scheltens heeft zijn ontslag als zoodanig genomen. De verkiezing van twee leden der Staten van deze Provincie ter vervulling dier vacatures zal ingevolge besluit van Ged. Staten, op Woensdag den 26 ek. plaats hebben.

— Onlangs hebben wij vermeld, dat door de geneeskundige commissie in dit gewest en wel speciaal door den voorzitter en secretaris zonder medeweten der overige leden, een diploma als stedelijk heelmeester is uitgereikt aan Dr. H. P. Krull. te Gieten; zonder voorafgaand examen en dat de afdeeling Assen der geneeskundigen zich met eene klagte des betreffende heeft gewend tot H. H. Ged. Staten. Thans vernemen wij, dat deze klagte aan de bevoegde autoriteit is opgezonden en een geregtelijk onderzoek zal uitlokken. Reeds hebben de overige leden der commissie officieel verklaard, dat zij aan [illegible] geheel vreemd waren en dat de handeling des voorzitters in deze willekeurig en onwettig was.

□ Men schrijft ons uit de Langstraat van 7 dezer het navolgende: De handel in vee was op de Donderdag ll. gehoudene jaarmarkt te Waalwijk, weder zeer belangrijk; ruim 600 stuks waren aangevoerd.

Voor vette- en kalfdragende runderen werden zeer hooge prijzen besteed, vooral door de Brabantsche kooplieden, die, als naar gewoonte, het puik van de markt kochten.

— De cholera, waaraan in onderscheidene dorpen dezer provincie enkele personen bezweken zijn, breidt zich gelukkig niet verder uit en heeft zich meerendeels bepaald tot die personen, welke plaatsen bezocht hadden waar deze epidemie heerschende was.

— Bij circulaire van 9 Sept. ll. werden Burgemeester en Wethouders der gemeenten dezer Provincie, ingevolge missive van den Minister van Binnenlandsche zaken, bekend gemaakt met een besluit van den commissaris des konings in dat gewest, waarbij werd bepaald dat de inspectie voor de verlofgangers der nationale militie zoude aanvangen op 3 October daaraanvolgende [illegible] Burgemeester en Wethouders uitgenoodigd [illegible] tijdig te doen aanzeggen om zich op den [illegible] en plaats te bevinden enz. en voorts om [illegible] staten dier verlofgangers vóór 25 September [illegible] missaris waren ingezonden.

Nadat aan dat alles was gevolg gegeven, deelde de com. des konings mede, dat Z. E. den heere Min. van Bin. Zaken bij missive van den 27 September te kennen heeft gegeven dat de bedoelde inspectie eerst in Mei 1854 zal plaats hebben.

Ofschoon gegronde consideratien hiertoe kunnen hebben geleid, is het zeer wenschelijk, dat, zoo noodig, voortaan wat tijdiger op een vroeger uitgevaardigd besluit of aanschrijving worde terug gekomen, anders is het te vreezen dat vele gemeente-besturen, om dubbele werkzaamheden te voorkomen, zich meer en meer aangespoord zullen vinden, steeds zoo laat mogelijk aan dergelijke aanschrijvingen gevolg te geven, »leeringen wekken [illegible] voorbeelden trekken.«

△ Uit Hulst [illegible] men ons, dat de jaarlijksche veemarkt op het [illegible] Kloosterzande, gemeente Hontenisse, dit jaar [illegible] den 26 dezer maand gehouden zal worden. [illegible] staangeld wordt van die markt niet geheven.

◁ Onze correspondent te Tilburg meldt: Men is hier en in de omstreken thans druk met aardappel-delven bezig, en ofschoon de knol niet door de ziekte aangetast is, voldoen dezelve niet aan de verwachting, en wordt de opbrengst slechts op de helft van andere jaren gerekend, ook laat de qualiteit op vele plaatsen veel te wenschen, even men heeft opgemerkt dat men op schrale en zandige grond, het beste gewas heeft.

§ Uit Breda wordt ons het volgende medegedeeld: Onze jeugdige Maatschappij van Nijverheid heeft, dezer dagen, een nieuw bewijs gegeven van haar heilzaam bestaan, en tevens van hare doelmatige werking: Zij heeft, namelijk, in eene algemeene vergadering der leden, met eenparigheid van stemmen, besloten, om, uit aanmerking van de tegenwoordige duurte der levensmiddelen, de arbeidsloonen der werklieden, in dienst bij fabrijkanten en werkbazen, leden der maatschappij zijnde, met 10 centen per dag te verhoogen, en daarvan bij missive aan den gemeente-raad kennis te geven, met verzoek, om, ten aanzien der werklieden, in dienst der stad, een' gelijken maatregel te willen nemen, althans den aannemer der stadswerken tot uitbetaling van eenig hooger loon in staat te stellen.

Wij juichen dezen menschlievenden stap van harte toe, en hopen, dat die algemeenen bijval mag vinden, zoowel om den ijveren werkman bij den hoogen prijs der eerste levensbehoeften in zijnen kommervollen toestand eenigermate te gemoet te komen, als om hem, bij de aannadering der cholera, de gelegenheid te geven, zich voortdurend de voedingspijzen te blijven verschaffen, welke tot stuiting dier verwoestende ziekte zoo algemeen worden aanbevolen.

§ § Men schrijft ons uit Maastricht: De opening van den ijzeren spoorweg van hier tot Aken is thans definitievelijk bepaald op den 20sten dezer. Men heeft reeds bij wijze van proefrid de togt heen en weder gedaan. De weg loopt door de heerlijkste landouwen en levert bijna gestadig de schoonste gezigten op. Men verwacht van deze communicatie met Aken en Duitschland, in verband met den voorgenomen spoorweg op Hasselt, groote voordeelen voor handel en nijverheid. Het is thans zeker dat, noch Zijne Majesteit, noch de Ministers bij de opening van den spoorweg tegenwoordig zullen zijn.

— In den loop van dit jaar heeft de Raad besloten tot het oprigten eener Gaz-fabrijk voor rekening der stad. Men schijnt thans moeijelijkheden te ondervinden tot verkrijging der noodige gelden, waardoor de invoering der straatverlichting door middel van gaz, welke sedert jaren in de pen is, op nieuw wordt vertraagd. Eenige Raadsleden, tevens een deel uitmakende van het Bestuur van de Algemeene armen, geven zich moeite om een gedeelte van de rijke grondbezittingen, welke aan het armengesticht behooren, daarvoor te gelde te doen maken, doch vinden ernstigen tegenstand bij de overige leden van het Bestuur, die daarin een minder voordeelige geldbelegging zien en vermeenen, dat de armen-fondsen op die wijze niet aan hunne bestemming mogen worden onttrokken.

— Men verneemt dat de Heer van Baer, pastoor van de parochiale kerk van St. Servaes, onlangs benoemd tot lid van den Raad van Bestuur van het Athenæum, voor deze benoeming heeft bedankt. Het koninklijk Athenæum staat onder toezigt van een Raad van Bestuur, ter benoeming van het ministerie, waarvan de Burgemeester van regtswege lid is. Het bestaat uit twee afdeelingen, waarvan de *eerste* bestemd is: tot wetenschappelijke opleiding en grondige bekwaming voor de akademische studien, de *tweede*: tot het geven van onderwijs in die vakken, welke tot maatschappelijke betrekkingen voorbereiden, waarvoor geene akademische studien vereischt worden. De kosten beloopen jaarlijks tusschen de 18 à 19000 gulden, waarvan [illegible] een subsidie [illegible] [illegible] Provinciale Staten hebben dit jaar het subsidie der provincie ad *f* 2000, strekkende tot gemoetkoming der stad, aan het Athenæum ontrokken, ten gevolge waarvan de Raad zich bij Request tot de Hooge Regering heeft gewend, met verzoek, om deze som ten laste van het Rijk te brengen. Het Athenæum munt uit door degelijk onderwijs en wordt, ook in den vreemde, met lof vermeld. Men hoopt dat de Hooge Regering zich deze nuttige inrigting moge aantrekken.

Correspondentie.

Het stuk waarvan onze geachte Correspondent te Assen gewaagt, is in het ongereede geraakt. Bovendien was het, met het oog op het geringe belang van het daarin behandelde onderwerp, te uitgebreid om geplaatst te worden.

Het stuk van D. B. A. te Rotterdam wordt *niet* geplaatst. Het ligt, aan 't Bureau onzer Courant ter beschikking van den Inzender.

Een onzer Haagsche geabbonneerden wenscht de aandacht der Post-administratie te vestigen op de slordige, bijna kleurlooze kleeding van den postillon, die de postkar van en naar het station, verscheidene malen per dag, rijdt. De geabbonneerde meent, dat eene zoodanige kleeding niet strekt ter eere van het *Koninklijk wapen*, dat op den postkar in levendige kleuren staat geschilderd; en terwijl men paard en kar op fatsoenlijken voet tracht te onderhouden, mogt men, al ware het slechts voor den vreemdeling, ook wel eens denken aan een fatsoenlijk costuum van den postillon.

Advertentiën.

Aan Mr. J. L. DE BRUIN KOPS,

Commies bij het Departement van Finantiën, te 's Gravenhage.

(*Opregte Dingsdagsche Haarlemsche Courant van* 12 *December* 1848, n°. 294.)

*** Onder de nieuwe middelen, die er worden aangewend tot *zelf*-aanprijzing en *zelf*-verheffing, behoort ook dit:

Men bedankt openlijk, door de dagbladen, voor de candidatuur als Volksvertegenwoordiger.

Dit bedanken op eene zoo openbare wijze heeft het *driedubbel* voordeel:

1o. Dat men aan eene candidatuur, welke dikwerf slechts door enkelen (b. v. *Haarlemsch Weekblad!!!*) of *niet* in de dagbladen wordt voorgestaan, eene bijzondere publiciteit verschaft;

2°. Dat men hierdoor de aandacht van het groote publiek op zijnen persoon tracht te vestigen en *niets* belet na dusdanig verzoek om *niet* in aanmerking te komen, zich bij het welgelukken der verkiezing, die toch te laten welgevallen;

3°. Dat men, bij voorbeeld als practizijn of als koopman (*of als ambtenaar*), zich zelven hierdoor eenig *relief* verschaft, hetwelk in praktijk of in handel aan aanzien of crediet kan dienstig zijn.

Worden niet in zoodanig geval de nieuwe staatkundige instellingen tot *bijzondere* inzigten en belangen [illegible]

Haarlem, 13 December 1848. Jhr. M. SALVADOR.

(134)

Prijs-Courant der Effecten.

[illegible] 1853.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	61½ 11/16 9/16			
Dito Certificat.	3	74¼ 5/8 ½	*Hope* 1798/1816	5	106¼
Dito Dito	4	93 7/8 ¼ 5/16	Dito 1828/1829	5	105⅝
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1833	5	
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	96¼ ⅜
Hand.-Maats.	4½		Dito *Hope*	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	89⅝
Certificaten.	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild*	2½		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	72½
Obligatiën	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën	4	83¼
Nieuwe	1	21 9/16 13/16 9/16	**Oostenrijk.**		
Dito Buitenl.	3				
D° Binnenl. s/m.	3	40 13/16 41			
Bew. Sp. Com.		5 7/16 (40 13/16)	Metalliek	5	77⅛ 8¼
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	[illegible]	[illegible]
Portugal.			Dito [illegible]	[illegible]	90½ ⅝
Londen nieuwe.	5	88⅛ ¼ ½	[illegible]	2½	40 1/16
Dito uitgest	4		[illegible] 1851/1852	2½	39⅞ 40 1/16

Denem., bij [illegible] pct. $102\frac{1}{2}$; Braz., bij Roths. [illegible] dito te Londen 1843 5 pct. 89; [illegible] 3 pct. $23\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; dito Onb. $23\frac{3}{16}$, $\frac{3}{8}$; [illegible] te Londen p. s. 100 $2\frac{1}{2}$ pct. $20\frac{1}{4}$; dito Onb. $20\frac{1}{4}$; dito Uitg. $8\frac{3}{8}$, $\frac{9}{16}$; Venez. Uitg. 1 pct. $14\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. $69\frac{1}{2}$, 70; Braz. $4\frac{1}{2}$ pct. $94\frac{3}{4}$.

Onze fondsenmarkt leverde heden weinig bijzonders op. Na bereids willig te zijn geweest liep dezelve over het geheel weder terug door eenige verkooporders welke in de hoofdsoorten, zoo van Binnenl. als Buitenl. effecten geëffectueerd werden en bleef de stemming dus algemeen iets ongunstiger dan gisteren.

FRANKFORT, Donderdag, 6 Oct. 5 pct. Metal. $79\frac{1}{4}$; Loten fl. 250 $117\frac{1}{2}$; Bankaktiën 1345; 1 pct. Spanje $20\frac{7}{8}$; 3 pct. dito $39\frac{3}{4}$; Keur-Hess. Loten 35; Badens. dito $37\frac{3}{4}$; wissel op Weenen $106\frac{1}{4}$.

Flaauwe beurs.

LONDEN, Vrijdag 7 October. Consols op tijd $92\frac{3}{8}$; Mex. nieuwe 3 pct. $24\frac{1}{8}$; Peru nieuwe $4\frac{1}{2}$ pct. $69\frac{3}{4}$; Gren. Uitg. $8\frac{1}{4}$; Portug. 4 pct. 42; Spanje 1 pct. $21\frac{1}{2}$; Certific. $5\frac{3}{8}$.

PARIJS, Vrijdag 7 October. Fransche $4\frac{1}{2}$ pct. ex. c. 99.70; dito 3 pct. op t. 72.80; Spanje Binn. 3 pct. $40\frac{1}{4}$; dito 1 pct. 21; Belgie $4\frac{1}{2}$ pct. $97\frac{1}{2}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 94; N. Metal. [illegible]

WEENEN, Vrijdag 7 October. N. Metall. $88\frac{1}{2}$; Bankact. 1106; Wissel Parijs 133; Zilver $12\frac{1}{2}$; Goud $17\frac{1}{4}$.

MADRID, Dingsdag 4 October. Spanje binn. 3 pct. [illegible] dito nieuwe 1 pct. $22\frac{11}{16}$; Certific. $3\frac{3}{8}$.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON, te 's Gra[illegible]